

1^ο ΕΠΑ.Λ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ

ΣΧ. ΕΤΟΣ 2014-2015

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Μνημεία θρησκευτικού ενδιαφέροντος της
Πελοποννήσου»

Υπεύθυνη καθηγήτρια:

Πρόιου Ξανθή ΠΕ01

Συμμετέχοντες καθηγητές:

Βακαλόπουλος Χρήστος ΠΕ17.08

Τσατσούλη Αγγελική ΠΕ02

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ:

1. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
2. ΓΑΤΣΙΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
3. ΖΩΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
4. ΚΑΡΑΚΙΤΣΟΥ ΣΤΕΦΑΝΙΑ
5. ΚΑΝΤΡΙ ΜΑΡΙΛΕΝΑ
6. ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
7. ΚΟΝΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
8. ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
9. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΤΑΜΑΤΙΑ
10. ΛΑΜΕ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
11. ΜΑΛΙΚΗ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ
12. ΜΑΝΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
13. ΜΑΦΟΥΤΙ ΦΙΖΑΛΤΕ
14. ΜΕΜΗΣ ΒΑΣΪΛΕΙΟΣ
15. ΜΟΥΤΣΑΪ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
16. ΜΠΑΛΑΜΑΤΣΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
17. ΜΠΑΤΣΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
18. ΜΠΟΛΟΤΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
19. ΝΤΕΝΕΚΟ ΜΑΡΙΑ
20. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΘΕΟΔΟΣΗΣ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Να γνωρίσουν οι μαθητές τα θρησκευτικά μνημεία της Πελοποννήσου, που αποτελούν κτίσματα με ιστορικό, θρησκευτικό και αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον.
- Να αποκτήσουν συνείδηση θρησκευτικής και ιστορικής συνέχειας, μέσα από τον εντοπισμό και την αξιολόγηση στοιχείων πολιτισμών που διασώζονται στο παρόν.

Παιδαγωγικοί στόχοι

Ανάπτυξη της δεξιότητας να εργάζονται ομαδικά.

Ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και αναζήτησης πληροφοριών.

Διαχείριση και επεξεργασία των αποκτημένων πληροφοριών.

Βήματα υλοποίησης του προγράμματος

Βήμα 1^ο : γνωστοποίηση του θέματος
σχέδιο εργασιών

Βήμα 2^ο : χωρισμός σε ομάδες
ανάληψη ρόλων

Βήμα 3^ο : συλλογή πληροφοριών

Βήμα 4^ο : ομαδοσυνεργατική προσέγγιση του θέματος
σύνταξη εργασίας

**Οι μαθητές αντλώντας πληροφορίες από το
διαδίκτυο μελέτησαν τα εξής θρησκευτικά και
ιστορικά μνημεία της Πελοποννήσου:**

Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας

Ναός Αγίας Θεοδώρας στο χωριό Βάστα της Μεγαλόπολης

Ιερά Μονή Μέγα Σπλαίου

Ιερά Μονή Φιλοσόφου

Ιερά Μονή Παναγίας Μαλεβή

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΑΣ ΛΑΥΡΑΣ

Η Μονή Αγίας Λαύρας είναι το πλέον γνωστό ιστορικό μοναστήρι της Πελοποννήσου

Η Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας είναι το πασίγνωστο ιστορικό μοναστήρι κοντά στα Καλάβρυτα Αχαΐας (5 χλμ. απόσταση), στο οποίο υψώθηκε στις 18 Μαρτίου 1821 η σημαία (λάβαρα) της Ελληνικής Επανάστασης από τον επίσκοπο Παλαιών Πατρών Γερμανό Κοτζά και τους Καλαβρυτινούς επαναστάτες.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

- Χτίστηκε το 961 μ.Χ., από έναν ασκητή της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Όρους, της οποίας στην αρχή ήταν μετόχι. Σύντομα όμως ο αριθμός των μοναχών έφτασε τους 1.000 και η νέα μονή ανεξαρτητοποιήθηκε κρατώντας το όνομα της μητρικής μονής. Επί έξι συνεχείς αιώνες κράτησε η ακμή της. Το 1585 όμως πυρπολήθηκε από τους Τούρκους και οι μοναχοί της, όσοι γλίτωσαν από τη σφαγή, σκόρπισαν στα γύρω βουνά. Αλλεπάλληλες καταστροφές ή λεηλασίες υπέστη μετά το 1600 από σεισμό ή από τους Τούρκους, το 1770 από τους Αλβανούς και το 1826 από τον Ιμπραήμ. Όταν το 1828 ξαναχτίστηκε, πήρε πια τη σημερινή της θέση. Το 1850 χτίστηκε ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου, που βρίσκεται μέσα στον περίβολο του μοναστηριού.
- Η τελευταία μεγάλη καταστροφή έγινε το 1943 από τους Γερμανούς κατακτητές. Αυτοί, αφού κάψανε τα Καλάβρυτα και σκότωσαν όλους τους έφηβους και άνδρες κατοίκους του χωριού, στη συνέχεια πυρπόλησαν το μοναστήρι και όσοι μοναχοί βρίσκονταν εκεί, φονεύθηκαν κάτω από τον ιστορικό πλάτανο που βρίσκεται στο περίβολο του ναού.
- Με τη λήξη του β' παγκοσμίου πολέμου, ξαναχτίστηκε με τη μορφή που έχει σήμερα. Δεξιά της κύριας εισόδου του περιβόλου της μονής, βρίσκεται το εκκλησάκι, που εκεί κηρύχτηκε και ευλογήθηκε το 1821 η επανάσταση από τον Μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανό.

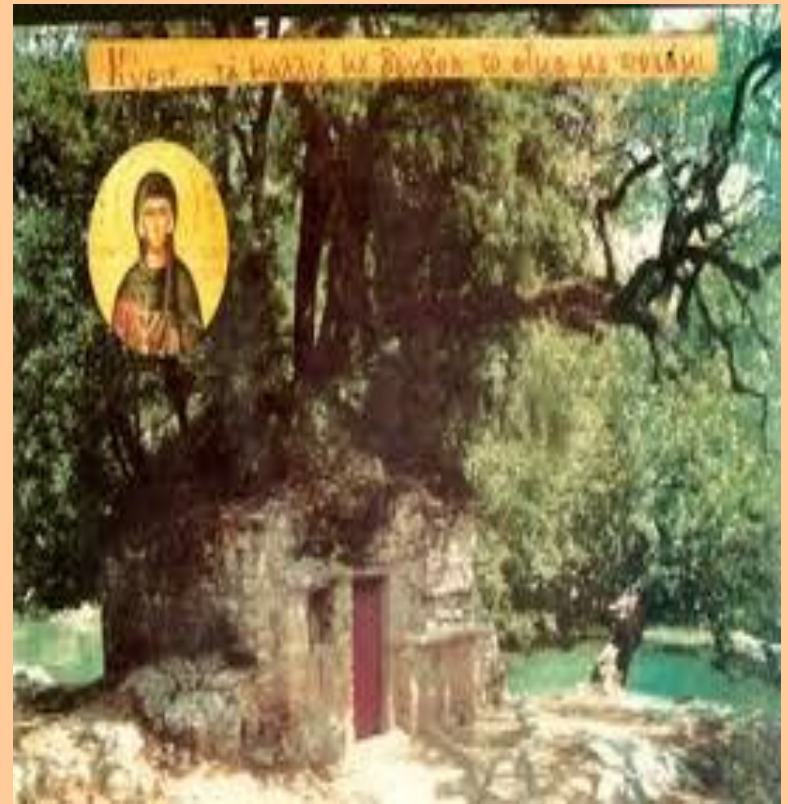
Κειμήλια:

Πολύτιμος ιστορικός θησαυρός για το μοναστήρι της Αγίας Λαύρας είναι το Λάβαρο της ορκωμοσίας των αγωνιστών του 1821, η πρώτη δηλαδή σημαία του Ελληνικού Έθνους. Επιπλέον, ο Επιτάφιος του 1754 κεντημένος στη Σμύρνη, η εικόνα του Αγίου Γεωργίου κεντημένη στην Κωνσταντινούπολη, Ευαγγέλιο δωρισμένο από την αυτοκράτειρα της Ρωσίας Αικατερίνη Β', τα άμφια του Παλαιών Πατρών Γερμανού, εγκόλπια, ξυλόγλυπτοι σταυροί κ.α. Στη βιβλιοθήκη της μονής υπάρχουν 3.000 έντυπα, το αρχαιότερο από τα οποία χρονολογείται από το 1502.

ΑΓΙΑ ΘΕΟΔΩΡΑ

στο χωριό Βάστα

Ένα διατηρητέο μνημείο της φύσης

Δεκαεφτά μεγάλα δέντρα στην στέγη ενός μικρού πέτρινου ναϊδρίου. Μια εικόνα που αν στις φωτογραφίες φαίνεται **εντυπωσιακή**, από κοντά προκαλεί τουλάχιστον **δέος**. Πιστοί αλλά και σκεπτικιστές επισκέπτονται κατά χιλιάδες το μικρό εκκλησάκι της Αγίας Θεοδώρας για να δουν το θαύμα ή το παράδοξο, ανάλογα με την οπτική του καθενός.

Η εξήγηση που έδωσαν για το παράδοξο αυτό φαινόμενο μερικοί επιστήμονες.

- **κ. Λούκος Κων/νος (Γεωπόνος - Κόρινθος):** "Δεν υπάρχει εξήγηση από πλευράς γεωπονικής επιστημονικής. Πρόκειται για ένα ΔΙΑΡΚΕΣ ΘΑΥΜΑ".
- **- κ. Μακρυγιάννης Π. (Γεωπόνος):** "... Αλλά σα γεωπόνος, είμαι σε θέση να ξέρω πολύ καλά, ότι οι τοίχοι θα είχαν ανοίξει και σπάσει από τις ρίζες ενός μόνο δέντρου, πόσο μάλλον δεκαεπτά".
- **- κ. Ράπτης Γεώργιος (Δασολόγος - Ναύπακτος):** "Το όλο φαινόμενο υπερβαίνει κάθε λογική, φυσική και επιστημονική εξήγηση του ανθρώπου".
- **- κ. Μπεληγιάννης Ελευθέριος (Πολιτικός Μηχανικός - Αθήνα):** "Όταν ο αέρας αυτός (της ρεματιάς) έχει τη δυνατότητα να ξεριζώνει δέντρα, καταλαβαίνει κανείς, τι δυνάμεις εξασκούνται από τα 17 δέντρα για την ανατροπή της στέγης".
- **- κ. Σταυρογιάννη - Περρή Ελένη (Αρχιτέκτων - [Καλαμάτα](#)):** "Φαινόμενο επιστημονικά ανεξήγητο. Οι δυνάμεις βάρους και αέρος σε συνάρτηση, θα έπρεπε λόγω θέσεως του εξωκλησιού, αλλά και λόγω της προχείρου κατασκευής αυτού, προς δε και της παλαιότητάς του να είχαν διαλύσει το κτίσμα. Τούτο όμως, παραμένει επί τούς αιώνες χωρίς σοβαρές φθορές".
- **- κ. Παλλας (Διευθυντής Αρχαιοτήτων - Κόρινθος):** "Βάσει των φυσικών νόμων, τουλάχιστον τα μεγάλα αυτά δέντρα, λόγω κλίσεως, ύψους, περιμέτρου έπρεπε να είχαν γκρεμισθεί. Δια να στέκουν αγέρωχα, είναι κάτι που η επιστήμη δεν μπορεί να δώσει εξήγηση".
- **- κ. Τίγκας Αναστάσιος (Θεολόγος, Αρχαιολόγος, Ιστορικός - Ηράκλειο Αττικής):** " Η όλη ανάπτυξις, ύπαρξις και ζωή των δέντρων επί της στέγης του ναού της Οσιοπαρθενομάρτυρος Θεοδώρας εκπλήσσει, αντιβαίνει προς πάσα λογικήν και φυσικήν εξήγησιν του ανθρώπου. Καταδεικνύει μίαν σπανίαν ιδιαιτερότητα, την επέμβασιν του Θεού επί της δημιουργίας Του, το θαύμα".

Ο θρύλος της Αγίας Θεοδώρας

Ο ναός χτίστηκε μεταξύ 1050 και 1100 προς τιμή της οσιομάρτυρας Αγίας Θεοδώρας.

Σύμφωνα με την παράδοση, η οσιομάρτυς Αγία Θεοδώρα μαρτύρησε για την πίστη της και εκτελέστηκε εδώ από τους διώκτες της. Λίγο πριν εκτελεστεί, προσευχήθηκε: "...Κάνε Κύριε στο μνήμα μου να φυτρώσουν δέντρα που να μαρτυρούν την προστασία σου στην αγνότητά μου. Και το αίμα μου να γίνει νερό και να ποτίζει. Αμήν". Έτσι μετά το θάνατό της δεκαεπτά δένδρα που αντέχουν σε κάθε άνεμο, φύτρωσαν από θαύμα γύρω από το ναό.

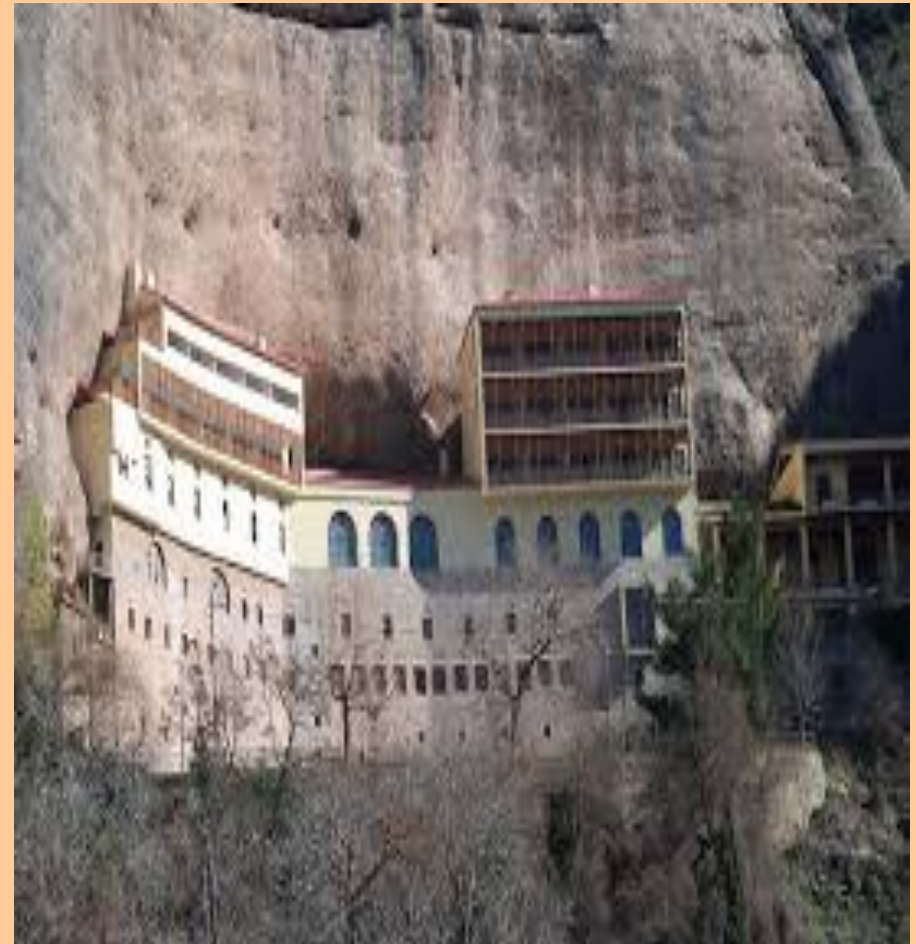

Ιερά Μονή Μέγα Σπηλαίου

Τοποθεσία

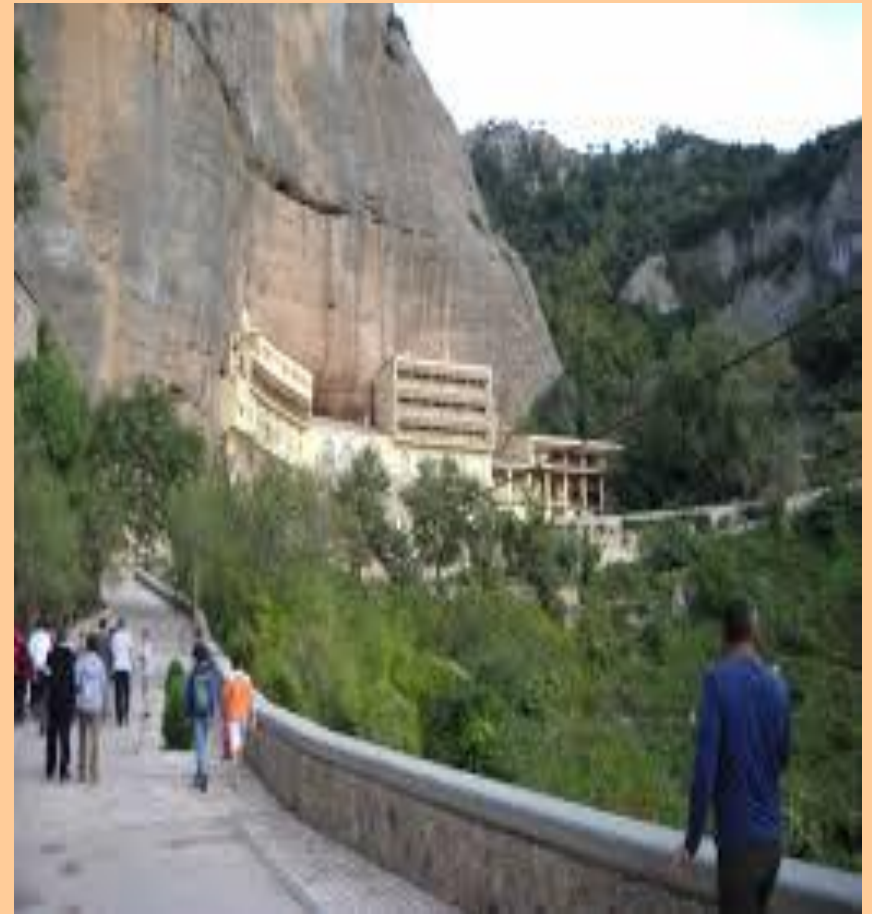
Το καταπληκτικότερο ιερό προσκύνημα της Ορθοδοξίας στην Πελοπόννησο, είναι η Ιερά Μονή του Μ. Σπηλαίου, η οποία προκαλεί δέος καθώς βρίσκεται στη σκιά απόκρημνου βράχου σε υψόμετρο 940 μ. Πήρε το όνομα της από το κάθετο βραχώδες συγκρότημα του Χελμού, επάνω στο οποίο είναι κτισμένη η Μονή.

Σήμερα οκταόροφη, υψώνεται "κολλημένη" στο βράχο κατηλώνοντας και τον πιο αδιάφορο επισκέπτη. Το καθολικό της Μονής σκαμμένο στο βράχο, είναι ναός σταυροειδής, εγγεγραμμένος με δύο νάρθηκες. Ο κύριος ναός έχει τοιχογραφίες του 1653, αξιόλογα μαρμαροθετήματα στο δάπεδο, ξυλόγλυπτο τέμπλο κ.λ.π.

Η περιοχή

Η Ιερά Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου προκαλεί δέος καθώς βρίσκεται στη σκιά ενός απόκρημνου βράχου του όρους Χελμού, απόλυτα εναρμονισμένη με το άγριο και εντυπωσιακό τοπίο της περιοχής σε υψόμετρο 940 μ. Επάνω στα βράχια η οκτάωροφη αυτή μονή καθηλώνει ακόμα και τον πιο αδιάφορο επισκέπτη. Απέχει 10 χλμ. από τα Καλάβρυτα. Μπορείτε να την επισκεφθείτε με αυτοκίνητο ή με τα πόδια από το μονοπάτι της Ζαχλωρού.

Η ιστορία της Μονής

Η Ιερά Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου χτίστηκε το 362 μ.Χ. από τους Θεσσαλονικείς αδερφούς μοναχούς Συμεών και Θεόδωρο. Είδε ο καθένας ξεχωριστά μια οπτασία με την εντολή να μεταβούν από τα Ιεροσόλυμα όπου βρίσκονταν, στην Αχαΐα και να βρουν την ιερή εικόνα της Παναγίας από μαστίχα και κερί, φιλοτεχνημένα από τον Ευαγγελιστή Λουκά. Αφού περιπλανήθηκαν, συνάντησαν στην περιοχή της Ζαχλωρούς, την βοσκοπούλα Ευφροσύνη, η οποία τούς οδήγησε στο σπήλαιο, όπου βρισκόταν η Ιερή Εικόνα. Με μεγάλη ευλάβεια οι δύο μοναχοί πήραν την εικόνα έξω από το σπήλαιο και καθάρισαν από τα φυτά τον ιερό χώρο. Όταν έκαψαν τα κλαδιά, από την θερμότητα τινάχθηκε βίαια δράκων προς την έξοδο του Σπηλαίου, όπου δια κεραυνού φονεύθηκε. Αναμνηστικά αυτού του θαύματος είναι οι αναπαράστασεις ενώ, σώζονταν, μέχρι τελευταία, τα οστά του δράκοντα.

Ιερά Μονή Φιλοσόφου

**Νότια της Δημητσάνας
στην Αρκαδία, σε μια
χαράδρα όπου διαρρέει
ο περίφημος Λούσιος
ποταμός, βρίσκεται μια
από τις ιστορικότερες
μονές της
Πελοποννήσου και
όλης της Ελλάδας, η
Ιερά Μονή της Παναγίας
του Φιλοσόφου.**

Λίγα λόγια για τη Μονή

- Ο ναός του Καθολικού είναι μικρό και τετράγωνο κομψό οικοδόμημα με οκτάπλευρο τρούλο και τέσσερα μονόλοβα παράθυρα. Εσωτερικά ο τρούλος στηρίζεται σε τέσσερις καμάρες που ακουμπούν σε κολόνες. Το εσωτερικό της εκκλησίας είναι κοσμημένο με τοιχογραφίες, οι οποίες αποτελούν ένα σημαντικό ζωγραφικό σύνολο. Το τέμπλο είναι ξυλόγλυπτο με εξαιρετική διακόσμηση και φέρει εικόνες κρητικής τεχνοτροπίας που αποδίδονται στο ζωγράφο Βίκτωρα (1663). Ο ναός αγιογραφήθηκε το 1693 με δαπάνη του "Μαυραηδή-πασά Φαρμάκη " από τη Στεμνίτσα, ο οποίος είχε εξισλαμιστεί, αλλά επανήλθε στο Χριστιανισμό επί Ενετοκρατίας. Απεικόνιση του χορηγού υπάρχει στη δυτική πλευρά του ναού (υπό τη μορφή τυπικού Ανατολίτη με βλοσυρό ύφος, πολυτελές ένδυμα και κομπολόι) δίπλα στην αγία Ελένη. Μεταξύ των αγιογραφιών ξεχωρίζουν οι εξαιρετικής τέχνης βυζαντινές μορφές των αγίων Πέτρου και Παύλου, όπως και μορφές διαφόρων αγίων. Την εξωτερική τοιχοποιία του ναού κοσμούν οδοντωτές ταινίες, καθώς και εντοιχισμένα ανάγλυφα και πήλινα πιάτα από τη Μ. Ασία. Πάνω από την είσοδο υπάρχει ωραίο καμπαναριό από πωρόλιθο. Στο προαύλιο βρίσκονται σε διαφορετικά επίπεδα το κτίριο των κελλιών, το οστεοφυλάκιο και μια βρύση.

Μονή Φιλοσόφου

- Η παλιά μονή είναι κτίσμα του 963 μ.Χ. και ιδρύθηκε από τον Ιωάννη Λαμπαρδόπουλο, φιλόσοφο και γραμματέα του Αυτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά. Σήμερα από την παλιά μονή διατηρείται ένα εκκλησάκι βυζαντινής τεχνοτροπίας του 10ου αιώνα με τις τοιχογραφίες του. Από την ιδιότητα του ιδρυτή της, η μονή πήρε και την ονομασία της ως «Φιλοσόφου».

Μονή Φιλοσόφου και «κρυφό σχολειό»

Σύμφωνα με την παράδοση εκεί λειτουργούσε σχολείο στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, που εξελίχθηκε, στη Νέα Μονή πια, σε σημαντική ιερατική σχολή, η οποία λειτούργησε ως το 1764 οπότε και μεταφέρθηκε στη Δημητσάνα.

Ιερά Μονή Παναγίας Μαλεβής

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

Η μονή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου οφείλει την ονομασία της στην ψηλότερη κορυφή του Πάρνωνα, που είναι γνωστή ως «Μαλεβός», επειδή το μοναστήρι ήταν παλαιότερα κτισμένο στην τοποθεσία «Κανάλοι», κοντά στην κορυφή του Μαλεβού. Έτσι η «Παναγία του Μαλεβού» έγινε σιγά-σιγά η «Παναγία η Μαλεβή» ή απλά «Μαλεβή». Για την ετυμολογική προέλευση της λέξης «Μαλεβός» υπάρχουν πολλές απόψεις. Άλλες υποστηρίζουν τη σλαβική και άλλες την αλβανική καταγωγή της. Στη σλαβική γλώσσα υπάρχει η λέξη male = βουνό και η κατάληξη –εβος, -οβος χρησιμοποιείται ως δηλωτικό τύπου. Μερικοί ακόμη τη συσχετίζουν με το «Μαλέας, Μαλεός, ή Μαλεάτας Πάν». Ο Μ. Δέφνερ αναφέρει ότι η ρίζα «Μαλ» σημαίνει «βουνό».

Στον Ησύχιο «μάλα» σημαίνει «βούνισμα» και «μάλεοι», «όρειοι». «Μάλι» σημαίνει «βουνό» και στην αλβανική. Και σύμφωνα πάλι με τον Δέφνερ το όνομα «Μαλεβός» δεν είναι σλαβικό, αλλά προήλθε από το αρχαίο «Μαλεός».

Εικόνες της Μονής

Ιστορία της Μονής

Προεπαναστατικά το μοναστήρι αποτέλεσε καταφύγιο των κλεφταρματολών. Ανάμεσά τους ήταν και ο καπετάνιος Ζαχαριάς ο Βαρβιτσιώτης. Το 1786 πριν το Πάσχα σε επεισόδιο ληστείας κατά του Τούρκου Αλή Σουλτάμπαση, οι Τούρκοι αποφάσισαν να καταστρέψουν τη Μονή. Η πρώτη τους όμως επίθεση αποκρούστηκε από τους άνδρες του Ζαχαριά και τους στοίχισε πολλές απώλειες. Λίγο αργότερα οι Τούρκοι, με συνεργασία του προεστού του Αγίου Πέτρου Κουτσόπαππα, επανήλθαν και βρίσκοντας ανυπεράσπιστα τη Μονή την κατέστρεψαν. Το Νοέμβριο του 1786 ο Ζαχαριάς έπιασε τον Κουτσόπαππα, του οποίου ας σημειωθεί ήταν υπηρέτης πριν από 5 χρόνια, αλλά τον άφησε ελεύθερο αφού τον ανάγκασε να καταβάλει 1500 γρόσια.

Το καθολικό

Το καθολικό της Μονής είναι μικρός μονόκλιτος σταυρεπίστεγος ναός με τρούλο και περιέχει την εικόνα της Παναγίας, η οποία θεωρείται ότι είναι έργο του 1360. Η εικόνα θεωρείται θαυματουργή και πλήθη προσκυνητών συρέουν κάθε χρόνο για να την προσκυνήσουν.

Στον περίβολο της μονής έχει κτιστεί νέος επιβλητικός ναός αφιερωμένος στην Παναγία. Δίπλα από τη μονή βρίσκεται η όμορφη μικρή εκκλησία του Οσίου Νείλου. Το συγκρότημα της μονής περιλαμβάνει επίσης μεγάλη νεόδμητη πτέρυγα με ξενώνες και άλλους βοηθητικούς χώρους.

Η εικόνα της Παναγίας

Στο μοναστήρι υπάρχει η θαυματουργική εικόνα από τις εβδομήντα που ζωγράφισε ο Ευαγγελιστής Λουκάς, που από το 1964 αναβλύζει Άγιο Μύρο, χάρη στο οποίο πολλοί ασθενείς θεραπεύονται. Τα θαύματα της Παναγίας στη μονή αυτή είναι αναρίθμητα. Για το λόγο αυτό το μοναστήρι είναι γνωστό σε όλο τον κόσμο, σε ανθρώπους που συρρέουν κατά πλήθη, ιδιαίτερα στην πανήγυρη της μονής, στην εορτή της Απόδοσης της Κοιμήσεως της Υπεραγίας Θεοτόκου, στις 23 Αυγούστου.

